

DİL BİLGİSİ VE DİL BİLİMİ TERİMLERİ SÖZLÜKLERİ

Aziz YAKIN

I. Araştırmacılara göre, dünyada binlerce dil ve birkaç bin lehçe konuşulur. Bu dillerin sayısı

Fromkin ve Rodman'a göre 8.000; H.Hoijer'e göre 4.000; Entwistle'a göre 3.000'den fazla; Meillet ve Cohen'e göre 2.500 - 3.500; Charles Berlitz'e göre 2.796; Fransız Akademisine göre 2.796'dır.

Berlitz'e göre dünyada konuşulan lehçe sayısı 7.000– 8.000 arasındadır.

Dil bilimciler sadece Afrika'da 1.700 den fazla, Kuzey ve Güney Amerika'da 100'den fazla yerli dili, Avustralya'da en az 200 ve Kafkaslarda en az 80 dil konuşulduğunu ileri sürerler.

Ayrıca, Lâtince gibi sadece Hristiyan din kitaplarında ve kilisede konuşulan veya söylenen, Kıptiçe gibi sadece Kıptî kilisesinde söylenen dilleri, bugün hâlâ çözülememiş olan Etrüsk dilini, Akadçayı, Elamçayı, Urartuçayı, Hurriceyi, Hatticeyi, Tasmanya, Trakya, Akitanya dillerini, bir zamanlar İspanya'da konuşulmuş olan Mustarib dilini, Cornwall yarımadasında konuşulmuş olan Cornish dilini, Polab dilini, konuşanı kalmamış olan Ubih dilini ve Kuzey ve Güney Amerika'da artık konuşulmayan ve ölmüş veya ölmekte olan dilleri hatırlatmakta da yarar vardır.

Lâtince, eski Yunanca, Sanskritçe hakkında dilciler tarafından yüzlerce okuma, dil bilgisi kitabı ve sözlük yazılmıştır.

Yaşayan dillerle ilgili olarak yayımlanan kitapların sayısı ise binleri aşmıştır.

Fakat dil bilgisi ve dil bilimi terimlerini bir araya getiren eser sayısı azdır. Bunların en önemlileri aşağıya alınmıştır.

II. Dilbilgisi ve dil bilimi terimleri sözlükleri:

1. **ABRAHAM, V.**
Terminologie zur neueren Linguistik, 1974 Tübingen
2. **AHMANOVA, O.S.**
Slovar Lingvistiçeskih Terminov, 1966 Moskova

3. **ALTHAUS, H.P. ve bşk.**
Lexicon der Germanistischen Linguistik, 1973 Tübingen
4. **BABIĆ, Stjepan**
Jezik, 1965 Zagreb
5. **BELARDI, W.+ MINISSI**
Dizionario di Fonologia, 1962 Roma.
6. **BELIĆ, A. + IVŠIĆ, S. (ed)**
Gramatička terminologija, 1932 Belgrad
7. **BUSSMANN, Hadumod**
Lexicon der Sprachwissenschaft, 1983 Stuttgart
8. **CARRETER, F.L.**
Diccionario de Termino Filologicos, 1953. Madrid
9. **CRYSTAL, D.**
A Dictionary of Linguistics and Phonetics, 1980.
10. **DEROY, L.**
Dictionnaire de Linguistique, 1973 Paris
11. **DUBOIS, J. ve bşk.**
Dictionnaire de Linguistique, 1973 Paris (Larousse).
12. **DUCROT, O. + TODOROV, T.**
Dictionnaire Encyclopédique des Sciences du Langage, 1972 Paris (Le Seuil)
(Sırpça-Hırvatça çevirisi yayımlanmıştır).
13. **DURNOVO, N.N.**
Grammatičeskiy Slovar (Grammatičeskie i Lingvističeskie Termini), 1924 Moskova, Petrograd.
14. **ELÖVE, A.U.**
Dilbilim Terimleri Sözlüğü, 1949 (M.A. Ağakay ve A. Dilaçar ile birlikte)
15. **GALISSON, R. + COSTE, D.**
Dictionnaire de Didactique des Langues, 1976 Paris (Hachette).
16. **GLINZ, HAN**
Linguistische Grundbegriffe und Methoden-Überblick, 1970 Frankfurt.
17. **GREIMAS, A.J. + COURTÉS, J.**
Semiotique-Dictionnaire Raisoné de la Théorie du Langage, 1979 Paris.
18. **HAMP, E.P.**
A Glossary of American Technical Linguistic Usage, 1957 Utrecht.
19. **HAMP, E.P.**
Slovar Amerikanskey Lingvističeskey Terminologii, 1964 Moskova.
20. **HARTMAN, R.R.K. + STORK, F.C.**
Dictionary of Language and Linguistics, 1976 Londra

21. **HATİBOĞLU, VECİHE**
Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü, 1976 Ankara (DTCF).
22. **HEUPEL, CARL**
Lingistisches Wörterbuch, 1973 Münih (dtv).
23. **HOFFMANN, J-B. + RÜBENBAUER, H.**
Wörterbuch der Grammatischen und Metrischen Terminologie, 1950 Heidelberg.
24. **JIRKOV, L.I.**
Lingvističeskiy Slovar, 1946 Moskova.
25. **JOINT COMMITTEE**
The Terminology of Grammar, 1922 Londra.
26. **KARAALİOĞLU, Seyit KEMAL**
Dilbilgisi Sözlüğü, 1960.
27. **KOÇ, NURETTİN**
Açıklamalı Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü, 1992 İstanbul .
28. **KORKMAZ, ZEYNEP**
Gramer Terimleri Sözlüğü, 1992 Ankara (TDK 575).
29. **KORNOCZEWSKI, A.**
Polska Terminologia Gramatyczna, 1961 Wrocław
30. **KNOBLOCH, J. ve bşk.**
Sprachwissenschaftliches Wörterbuch, 1963 Heidelberg.
31. **LEWANDOWSKI, Theodor**
Linguistisches Wörterbuch, 1976 Heidelberg (3 cilt).
32. **MARETIĆ, T.**
Pregled srpskohrvatske Gramatičke Terminologije XVII, XVIII i XIX vijeka, 1932 (Rad JAZU 243).
33. **MAROUZEAU, Jules**
Lexique de la Terminologie Linguistique, 1951 Paris.
34. **MARTINET, André ve bşk.**
La Linguistique-Guide alphabétique, 1969 Paris.
35. **MOUNIN, Georges ve bşk.**
Dictionnaire de La Linguistique, 1974 Paris (PUF).
36. **OHIJENKO, L.**
Istorija Ukrajinskoi Hramatičnoji Terminolohiji, 1908 (ZNTK 1).
37. **PARLETT, D.S.**
A Short Dictionary of Languages, 1967 Londra.
38. **PEI, Mario + GAYNOR, F.**
Dictionary of Linguistics, 1934 New York.

39. PEI, MARIO
Glossary of Linguistic Terminology, 1966 New York, Londra.
40. PISCIANZ, G.
Primo Saggio di un Lessico della Terminologia Linguistica Italiana, 1837-1838
Padova.
41. PORTIER, D. ve bşk.
Le Langage, 1973 Paris.
42. RODZEVYČ, N.S + KROTEVYČ, J.V.
Slovník lingvistických terminů, 1957 Kiev.
43. SCHMITT, A.
Probe eines Wörterbuches der Wissenschaftlichen Terminologie, 1933 Berlin,
Leipzig.
44. SIMEON, Picard
Enciklopedijski Rječnik Lingvističkih Naziva, 1969 Zagreb (2 cilt).
45. TÜRK DİL KURUMU
Dilbilim Terimleri Sözlüğü, 1949 Ankara (No. 134).
46. TOPALOĞLU, AHMET
Dilbilim Terimleri Sözlüğü, 1987, 1989 İstanbul (Ötüken Y.).
47. ULRICH, Winfried
Wörterbuch Linguistische Begriffe, 1972 Kiel (4. basımı 1978 Würzburg).
48. VACHEK, J. + DUBSKY, J.
Dictionnaire de Linguistique de l'Ecole de Prague, 1966 Utrecht.
49. VARDAR, B. + GÜZ, N. + GÜZELSEN, M.R. + ÖZTOKAT, E. + SENEMOĞLU, O.
Başlıca Dilbilim Terimleri, 1978 İstanbul (İstanbul Üniv. Y.).
50. VARDAR, B. + GÜZ, N. + ÖZTOKAT, E. + SENEMOĞLU, E. + SÖZER, E.
Dilbilim ve dilbilgisi terimleri sözlüğü, 1980 Ankara (TDK).
51. VARDAR, B. + GÜZ, N. + ÖZTOKAT, E. + SENEMOĞLU, E. + SÖZER, E.
Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, 1988 İstanbul, Ankara, İzmir.
52. VERMEER, B. ve bşk.
Einführung in die Linguistische Terminologie, 1971 Münih.
53. WELTE, W.
Moderne Linguistik-Terminologie-Bibliographie, 1974 Münih.